

Ахадов Ельнур
ст. гр. ФУПОМ-21
Тернопільський національний економічний університет
ahadove99@ukr.net

Науковий керівник – к.е.н., доцент Русін В. М.

ФІНАНСОВА БАЗА ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Глобалізація світової економіки призводить до посилення ролі органів місцевого самоврядування у соціально-економічному розвитку територій та країни. Керівництво нашої держави вже усвідомлює, що розвиток України значною мірою залежить від можливості та зацікавленості органів місцевого самоврядування займатися місцевим розвитком. Побудувати нову, дієздатну систему функціонування місцевого самоврядування в Україні можна лише давши їй можливість самостійно формувати достатню фінансову базу територіальних громад.

Впродовж багатьох років органи місцевого самоврядування в Україні не мали можливості самостійно, за рахунок власних джерел надходжень сформувати фінансові ресурси, необхідні для належної реалізації покладених на них повноважень. Започатковані у кінці 2014 року реформи місцевого самоврядування спрямовані на децентралізацію фінансових ресурсів демонструють позитивні результати. Починаючи з 2015 р. щорічно на кілька відсотків зростає питома вага доходів місцевих бюджетів у доходах зведеного бюджету України. Так, питома вага доходів місцевих бюджетів (з врахуванням міжбюджетних трансфертів) у зведеному бюджеті України у 2015 р. становила 45,6%, у 2016 р. зросла до 47,5%, а за підсумками 2017 р., враховуючи планові показники та звітні дані про виконання місцевих бюджетів за 3 квартали 2017 р. очікуване зростання питомої ваги до 49,3% може бути і більшим (рис. 1) [1]. Таке зростання питомої ваги доходів місцевих бюджетів у складі доходів зведеного бюджету України забезпечується саме зростанням доходів об'єднаних територіальних громад, приріст яких значно випереджає загальну динаміку приросту доходів усіх інших рівнів місцевих бюджетів.

Доходи місцевих бюджетів наповнюються найбільше за рахунок податку на доходи фізичних осіб, плати за землю, єдиного податку, податку на нерухоме майно. Міжбюджетні трансферти з державного бюджету місцевим бюджетам також займають досить значну питому вагу у складі доходів місцевих бюджетів. Така значна роль трансфертів в основному сформована за рахунок освітньої та медичної субвенції, які

надаються органам місцевого самоврядування для реалізації делегованих їм повноважень у сфері охорони здоров'я та освіти.

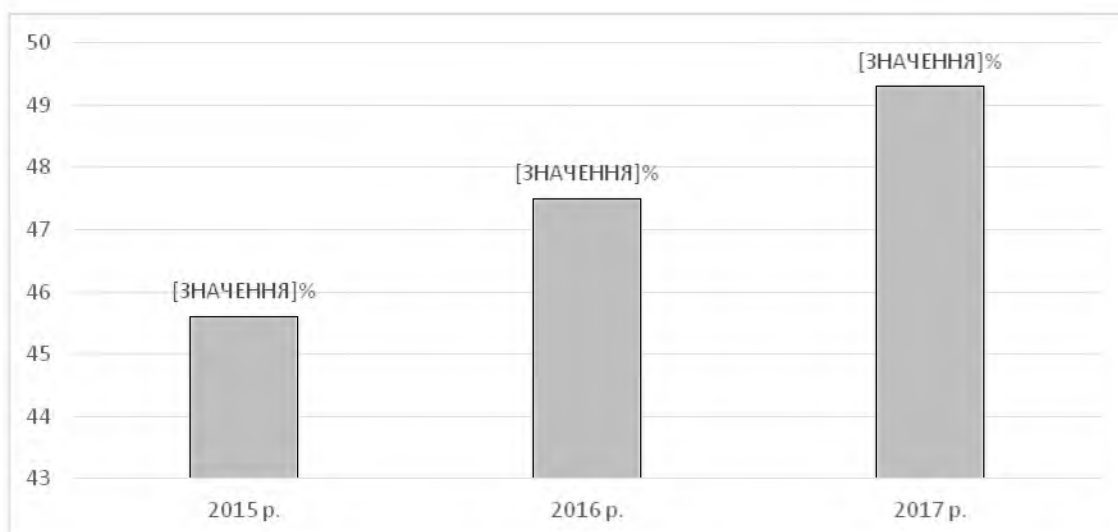

Рис. 1 Частка місцевих бюджетів (з міжбюджетними трансфертами) у зведеному бюджеті України

Попри позитивні тенденції формування доходів місцевих бюджетів, погоджуємось із твердженням Ольги Кириленко та Віктора Русіна, що досить серйозні негативні наслідки щодо фінансового забезпечення місцевих бюджетів можуть бути в результаті прийняття запропонованого проекту Закону України “Про Державний бюджет України на 2018 рік” та проекту Закону України “Про внесення змін до Бюджетного кодексу України” [2]. Так, передбачається передача на місцеві громади додаткових навантажень без додаткового фінансового забезпечення, а саме:

- видатки на надання пільг окремим категоріям громадян на оплату житлово-комунальних послуг;
- видатки на погашення заборгованості за минулі роки з оплати пільг населенню за житлово-комунальні послуги;
- в рамках реалізації реформи фінансування системи охорони здоров'я видатки на оплату комунальних послуг та енергоносіїв комунальних закладів охорони здоров'я, що надають первинну медичну допомогу, місцеві програми розвитку та підтримки комунальних закладів охорони здоров'я, що надають первинну медичну допомогу, та місцеві програми надання населенню медичних послуг з первинної медичної допомоги населенню.

Покривати такі видатки місцевим бюджетам доведеться за рахунок своїх власних джерел надходжень, що обмежить фінансову можливість підвищувати рівень соціально-економічного розвитку своїх територій. Також дохідна база місцевих бюджетів може зменшитись за рахунок зміни

механізму горизонтального вирівнювання в результаті збільшення відсотку вилучення реверсної дотації з 50% до 80%.

Підсумовуючи вище викладене відзначимо, що за останні роки фінансова забезпеченість органів місцевого самоврядування значно покращилась, однак в результаті прийняття пропонованих змін до бюджетного законодавства ситуація може змінитись в гіршу сторону.

Література:

1. Моніторинг процесу децентралізації влади та реформування місцевого самоврядування станом на 08 вересня 2017 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minregion.gov.ua/decentralization/presentation/monitoring-protsesu-detsentralizatsiyi-vladi-ta-reformuvannya-mistseвого-samovryaduvannya-2/>.

2. Кириленко О. П. Фінансове забезпечення об'єднаних територіальних громад: стан, проблеми та шляхи їх вирішення / О. П. Кириленко, В. М. Русін // Сектори економіки в процесі реалізації державної регіональної політики : Дванадцяті регіональні та муніципальні читання : зб. матеріалів доп. міжнар. наук.-практ. конф. – Тернопіль : СМП «Тайп», 2017. – С. 55-58.

Базюк Андрій

ст.гр. ФУПОМ-21

Тернопільський національний економічний університет

andryhabaz101895@ukr.net

Науковий керівник – к.е.н., доцент Шашкевич О. Л.

СВІТОВІ МОДЕЛІ ОРГАНІЗАЦІЇ БЮДЖЕТНОГО КОНТРОЛЮ ТА ДОЦІЛЬНІСТЬ ЇХ ВИКОРИСТАННЯ В УКРАЇНІ

Складні бюджетні процеси вимагають постійного, чіткого контролю з боку держави та органів місцевого самоврядування. Сучасний світ і його постійний розвиток тягне за собою питання вдосконалення бюджету, його цілісності та ефективності розподілу, яке фактично не може функціонувати без злагодженої та досконалої система бюджетного контролю. Постійні реформи, які пов'язані з бюджетними процесами часто є суперечливі, що в свою чергу сприяють виникненню численних правопорушень в процесі функціонування бюджету та здійсненні контролю. В умовах сучасності питання вдосконалення бюджетного контролю залишається актуальним, так як принципи відсутня комплексність та цілісність у його проведенні. На прикладі розвинутих країн ми можемо зрозуміти ті чи інші наслідки роботи бюджетних систем і виявити їх доцільність та ефективність впровадження в Україні.